

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 1, 2, 5, 6, 10, 13,
20, 23, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 58, 59 STRAIPSNIŲ, III SKYRIAUS IR
ĮSTATYMO 3 IR 6 PRIEDŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„2. Šis įstatymas taikomas asmenims, atitinkantiems šio įstatymo nustatytus pensijų socialinio draudimo stažo reikalavimus atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai skirti ir sukakusiems šio įstatymo nustatytą senatvės pensijos amžių, pripažintiems nedarbingais arba iš dalies darbingais, o tokiems asmenims mirus, jų sutuoktiniams ir vaikams (įvaikiams).~~

2. Šis įstatymas taikomas:

1) asmenims, atitinkantiems šio įstatymo nustatytus pensijų socialinio draudimo stažo bei kitus šio įstatymo nustatytus reikalavimus atitinkamos rūšies socialinio draudimo pensijai skirti, ir bent vieną iš šių sąlygų:

a) jie yra sukakę šiame įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių (toliau – senatvės pensijos amžius) arba jiems iki šiame įstatyme nustatyto senatvės pensijos amžiaus yra likę ne daugiau kaip 5 metai;

b) jie yra asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo nustatyta tvarka nustatytas 55 procentų ar mažesnis dalyvumo lygis (toliau – asmuo su negalia);

c) jie yra asmenys, kurie iki 2005 m. birželio 30 d. buvo pripažinti invalidais ar asmenys, kuriems nuo 2005 m. liepos 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas 55 procentų ir mažesnis darbingumo lygis;

2) mirus šios dalies 1 punkte nurodytiems asmenims arba juos paskelbus mirusiais – jų sutuoktiniams ir vaikams (įvaikiams).“

2 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„1. Bendroji socialinio draudimo pensijos dalis (toliau – bendroji dalis, bendroji pensijos dalis) – socialinio draudimo pensijos dalis, skirta pagal šį įstatymą paskirtų socialinio draudimo~~

netekto darbingumo (**toliau – netekto darbingumo pensija**), ~~negalios (invalidumo)~~ ir senatvės pensijų **bei pagal šį įstatymą mokamų invalidumo pensijų** gavėjų minimalioms pajamoms užtikrinti.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Būtinasis pensijų socialinio draudimo stažas (toliau – būtinasis stažas) – šio įstatymo tam tikros rūšies socialinio draudimo pensijai nustatyto pensijų socialinio draudimo stažo trukmė metais. Būtinasis stažas taikomas:

1) asmenų, įgijusių pensijų socialinio draudimo stažą, didesnę už būtinąjį stažą **socialinio draudimo** senatvės pensijai skirti, bendrajai ~~socialinio draudimo~~ pensijos daliai didinti;

2) socialinio draudimo **negalios**, netekto darbingumo, **pagal šį įstatymą mokamų invalidumo pensijų** ir senatvės pensijų gavėjams pagal Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymą mokamoms pensijų priemokoms apskaičiuoti.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Laikinieji pensijos apskaitos vienetai – pensijos apskaitos vienetai, laikinai naudojami ~~apskaičiuojant individualiąją~~ **individualiajai** socialinio draudimo **negalios** (netekto darbingumo) pensijos ~~dalį~~ **daliai apskaičiuoti**, siekiant nepaveikti šios pensijos dalies dydžio, kai asmuo dalyvauja pensijų kaupime pagal Pensijų kaupimo įstatymą.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. **Negalios** (~~Netekto~~ **netekto** darbingumo) pensijos apskaitos vienetai – šio įstatymo nustatyta tvarka ~~nedarbingu ar iš dalies darbingu pripažintam~~ asmeniui, **pripažintam asmeniui su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingu ar iš dalies darbingu asmeniui)**, skiriami ~~papildomi pensijos apskaitos vienetai~~ nuo **socialinio draudimo negalios ar** netekto darbingumo pensijos skyrimo dienos iki senatvės pensijos amžiaus sukakties **dienos skiriami papildomi pensijos apskaitos vienetai**, naudojami individualiajai ~~socialinio draudimo~~ pensijos daliai apskaičiuoti.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Pakaitinis pensijos apskaitos vienetas – sąlyginis matas, kuris šio įstatymo nustatyta tvarka apskaičiuojamas pagal pensijos apskaitos vienetų, įgytų iki asmenį pripažįstant **asmeniui su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingu ar iš dalies darbingu)**, vidurkį ir naudojamas **negalios** (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičiui nustatyti.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. Socialinio draudimo ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensija (toliau – ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensija) – socialinio draudimo pensija, skiriama **ir mokama** asmeniui **su negalia**, kuriam Lietuvos Respublikos ~~neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo (toliau – Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas)~~ nustatyta tvarka yra nustatytas darbingumo lygis ir kuris turi šio įstatymo

nustatytą pensijų draudimo minimalųjį stažą, reikalingą ~~netekto darbingumo~~ šiai pensijai gauti skirti.“

7. Pakeisti 2 straipsnio 22 dalį ir ją išdėstyti taip:

„22. Socialinio draudimo senatvės pensija ~~neįgaliajam~~ **asmeniui su negalia** (toliau – senatvės pensija ~~neįgaliajam~~ **asmeniui su negalia**) – senatvės pensija, šio įstatymo nustatyta tvarka **skiriama ir** mokama asmeniui, kuris senatvės pensijos amžių sukanka **negalios** (netekto darbingumo) pensijos gavimo laikotarpiu **arba kuris asmeniu su negalia pripažįstamas sukakęs senatvės pensijos amžių.**“

8. Pakeisti 2 straipsnio 24 dalį ir ją išdėstyti taip:

„24. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme, ~~Neįgaliųjų socialinės integracijos~~ **Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų** įstatyme, ir Pensijų kaupimo įstatyme, ~~kituose įstatymuose ir Valstybės duomenų agentūros elektroniniame statistikos terminų žodyne.~~“

3 straipsnis. 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 5 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) ~~netekto darbingumo~~ **negalios;**“.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„6 straipsnis. Pensijų mokėjimas asmenims, turintiems teisę gauti daugiau negu vieną pensiją

1. Asmenims, kuriems mokamos netekto darbingumo (invalidumo) pensijos ir kurie gaudami šią pensiją ~~nuo~~ **po** 2018 m. sausio 1 d. sukanka senatvės pensijos amžių ir įgyja teisę gauti senatvės pensiją, mokama didesnioji iš šių pensijų: arba senatvės pensija, apskaičiuota šio įstatymo 17 ir 18 straipsniuose nustatyta tvarka, arba **iki 2023 m. gruodžio 31 d. paskirta socialinio draudimo** senatvės pensija ~~neįgaliajam~~ **(toliau – senatvės pensija neįgaliajam)**, arba **senatvės pensija asmeniui su negalia**, apskaičiuota šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka. Kartu su senatvės pensija, skiriama ir mokama pagal šio įstatymo 14 arba 20 straipsnį, ar senatvės pensija ~~neįgaliajam~~ **arba senatvės pensija asmeniui su negalia**, apskaičiuota pagal šio įstatymo 34 straipsnį, pensijų kaupime dalyvavusiems asmenims mokama kaupiamoji pensijų išmoka pagal Pensijų kaupimo įstatymo nuostatas. Kartu su senatvės pensija, senatvės pensija ~~neįgaliajam~~, **senatvės pensija asmeniui su negalia** ar **negalios**, netekto darbingumo, **invalidumo** pensija gali būti mokamos našlių ir (ar) našlaičių pensijos, jeigu **kituose** įstatymuose nenustatyta kitaip. Asmenims, tuo pačiu metu turintiems teisę gauti ir **negalios**, netekto darbingumo **ar** (invalidumo)

pensiją, ir senatvės pensiją, **senatvės pensiją neįgaliajam ar senatvės pensiją asmeniui su negalia**, mokama didesnioji iš šių pensijų arba asmens prašymu – viena iš šių pensijų.

2. Asmenims, tuo pačiu metu turintiems teisę gauti našlių pensijas ir našlaičių pensijas, mokama didesnioji pensija arba jų pasirinkimu viena iš šių pensijų.

3. Asmenims, turintiems teisę gauti arba gaunantiems valstybines maitintojo netekimo pensijas ar valstybines socialinio draudimo maitintojo netekimo pensijas už mirusį iki 1994 m. gruodžio 31 d. maitintoją ir tuo pačiu metu turintiems teisę gauti socialinio draudimo senatvės, **negalios**, netekto darbingumo, invalidumo, ištarnauto laiko, našlių arba našlaičių pensiją, mokama jų pasirinkimu viena iš šių pensijų, išskyrus našlaičių pensiją, kuri mokama kartu su maitintojo netekimo pensija už kitą mirusį iki 1994 m. gruodžio 31 d. tėvą (motiną).

4. Asmenys, turintys teisę gauti socialinio draudimo pensiją, nepraranda teisės gauti valstybines pensijas ar kitas pensijų išmokas, jeigu **šių pensijų ir kitų pensijų išmokų skyrimą ir mokėjimą nustatančiuose** įstatymuose nenustatyta kitaip.“

5 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Į stažą, skiriant senatvės pensiją ar ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją pagal šio įstatymo nuostatas, kalendorine trukme, bet ne ilgiau, negu asmuo sukako senatvės pensijos amžių, įskaitomi pagal Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymą (toliau – Pensijų įstatymas), ~~ar~~ pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1994 m. gruodžio 31 d., paskirtų netekto darbingumo (invalidumo) pensijų **ir pagal šį įstatymą paskirtos negalios pensijos** gavimo metai (ar jų dalis, jeigu pensiją asmuo gavo ne visus metus).“

2. Pakeisti 10 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Laikotarpiai, buvę iki Pensijų įstatymo įsigaliojimo, tai yra iki 1994 m. gruodžio 31 d., kurie yra prilyginami stažui, skiriant senatvės pensiją ar ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją pagal šio įstatymo nuostatas ir tikslinant iki šio įstatymo įsigaliojimo paskirtų senatvės ir netekto darbingumo (invalidumo) pensijų dydžius (šio įstatymo 50 straipsnis), nurodyti šio įstatymo 2 priede. Šie laikotarpiai į stažą įskaitomi kalendorine trukme.“

6 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„13 straipsnis. Apskaitos vienetų skaičiaus nustatymas už laikotarpius, kai asmuo gavo **negalios** (netekto darbingumo) pensiją

1. Kalendoriniais metais, kai asmuo gavo **negalios** (netekto darbingumo) pensiją, įgytų apskaitos vienetų skaičiumi laikomas tų metų asmens pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis

(šio įstatymo 31 straipsnis). Jeigu **negalios** (netekto darbingumo) pensija asmeniui buvo mokama ne visus kalendorinius metus, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas proporcingai mažesnis dydis.

2. Jeigu asmuo **negalios** (netekto darbingumo) pensijos gavimo metais pagal šio įstatymo 12 straipsnį įgyja apskaitos vienetų skaičių, didesnę už pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, tais metais įgytu apskaitos vienetų skaičiumi laikomas didesnis apskaitos vienetų skaičius.

3. Apskaitos vienetų skaičius nustatomas tik už negalios (netekto darbingumo) pensijos gavimo laikotarpius, buvusius iki asmens senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.“

7 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Motinoms, kurios pagimdė ir išaugino iki 8 metų ~~penkis~~ **5** ir daugiau vaikų, taip pat tėvams (įtėviams), kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo ~~neįgalius (invalidus)~~ vaikus (įvaikius), **kuriems nustatytas neįgalumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumas)**, nepaisant ~~vaikų (įvaikių) jų~~ **neįgalumo lygio (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo grupės)**, arba savo vaikus (įvaikius), pripažintus netekusiais 60 procentų ir daugiau ~~darbingumo~~ **dalyvumo (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – pripažintus netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo, (iki 2004 m. balandžio 1 d. – I ar II grupės invalidais nuo vaikystės arba iki 2005 m. liepos 1 d. tapusius I ar II grupės invalidais iki 18 metų)**, jeigu **šiems vaikams (įvaikiams) buvo nustatytas neįgalumo lygis arba** šie jų vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliaisiais, (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki 18 metų, bei asmenims, kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose** ~~neįgaluosius asmenis, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos individualios pagalbos teikimo išlaidų kompensacijos pirmo ar antro lygio poreikis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – specialusis nuolatinės slaugos poreikis, iki 2005 m. liepos 1 d. – pripažintus~~ visiškos negalios invalidus), išankstinė senatvės pensija, jeigu jie atitinka šio straipsnio 1 dalies 1, 3, 4, 5 punktuose nurodytas sąlygas, gali būti paskirta ir tuo atveju, jeigu kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną šie asmenys turi ne mažesnę kaip pusę būtinojo stažo senatvės pensijai skirti, galiosiančio tais metais, kuriais asmuo sukaks senatvės pensijos amžių, stažą.“

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Socialinio draudimo pensijų apskaičiavimas asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją

1. Skiriant **negalios** (netekto darbingumo) pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės

pensiją, **negalios** (netekto darbingumo) pensijos dydis apskaičiuojamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir nemažinamas dėl to, kad asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, **išskyrus atvejį, kai išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui negalios (netekto darbingumo) pensija buvo paskirta iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos, tačiau jos mokėjimas tęsiamas jam sukakus senatvės pensijos amžių. Tokiu atveju iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos asmeniui paskirtos negalios pensijos dydis nuo senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos apskaičiuojamas sumažinant jį dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus. Šioje dalyje nustatytu atveju negalios pensijos dydis asmeniui sukakus senatvės pensijos amžių nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis, kaip nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.**

2. Skiriant senatvės pensiją asmeniui, gavusiam išankstinę senatvės pensiją, senatvės pensijos dydis apskaičiuojamas pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius ir mažinamas dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus. Senatvės pensijos dydis nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją, įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis kaip:

- 1) 2021 m. ir anksčiau – 40 metų;
- 2) 2022 m. – 40 metų 3 mėnesiai;
- 3) 2023 m. – 40 metų 6 mėnesiai;
- 4) 2024 m. – 40 metų 9 mėnesiai;
- 5) 2025 m. – 41 metai;
- 6) 2026 m. – 41 metai 3 mėnesiai;
- 7) 2027 m. – 41 metai 6 mėnesiai;
- 8) 2028 m. – 41 metai 9 mėnesiai;
- 9) 2029 m. – 42 metai;
- 10) 2030 m. – 42 metai 3 mėnesiai;
- 11) 2031 m. ir vėliau – 42 metai 6 mėnesiai.

3. Išankstinę senatvės pensiją gavusiam asmeniui, kuriam sukakus senatvės pensijos amžių mokama senatvės pensija neįgaliajam **arba senatvės pensija asmeniui su negalia**, šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka apskaičiuotos senatvės pensijos neįgaliajam **arba senatvės pensijos asmeniui su negalia** bendroji ir individualioji dalys mažinamos dydžiu, kuris lygus 0,32 procento šios pensijos, padauginto iš visų mėnesių, kuriais asmuo gavo išankstinę senatvės pensiją, skaičiaus.

Senatvės pensijos neįgaliajam **ir senatvės pensijos asmens su negalia** dydis nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir jo stažas, skiriant išankstinę senatvės pensiją įskaitytas pagal šį įstatymą ir Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatas, yra ne mažesnis, kaip nurodytas šio straipsnio 2 dalyje.“

9 straipsnis. III skyriaus pakeitimas

Pakeisti III skyrių ir jį išdėstyti taip:

„III SKYRIUS NETEKTO DARBINGUMO SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJOS, SKIRIAMOS ASMENIMS SU NEGALIA

~~25 straipsnis. Teisė gauti netekto darbingumo pensiją~~

~~Teisę gauti netekto darbingumo pensiją turi šio įstatymo nustatytas sąlygas atitinkantys asmenys, kuriems Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas darbingumo lygis ir kurie pripažinti nedarbingais arba iš dalies darbingais, turinčiais nustatytą ne mažesnę negu 45 procentų netekto darbingumo lygį (toliau – nedarbingi arba iš dalies darbingi asmenys), taip pat asmenys, sergantys hipofiziniu nanizmu.~~

25 straipsnis. Socialinio draudimo pensijos, skiriamos asmenims su negalia

Asmenims su negalia vadovaujantis šiuo įstatymu skiriamos šios socialinio draudimo pensijos:

- 1) darbingo amžiaus asmenims su negalia – šio įstatymo 5 straipsnio 2 punkte nurodyta socialinio draudimo pensija;**
- 2) sukakusiems senatvės pensijos amžių asmenims su negalia – šio įstatymo 5 straipsnio 1 punkte nurodyta socialinio draudimo pensija, kuri apskaičiuojama šio įstatymo 17, 18 ir 23, 24 straipsniuose nustatyta tvarka arba šio įstatymo 34 straipsnyje nustatyta tvarka.**

~~26 straipsnis. Darbingumo lygio ir netekto darbingumo procentų nustatymas~~

~~1. Asmens darbingumo lygį, jo priežastį, atsiradimo laiką, terminą ir asmens netekto darbingumo procentus nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau šiame straipsnyje – Tarnyba).~~

~~2. Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę ginčyti Tarnybos sprendimus dėl darbingumo lygio, jo priežasties, atsiradimo laiko ir termino.~~

26 straipsnis. Teisė gauti negalios pensiją

Teisę gauti negalios pensiją turi asmenys, atitinkantys šiame įstatyme nustatytas sąlygas negalios pensijai skirti, ir kurie yra:

- 1) asmenys su negalia arba**
- 2) asmenys, sergantys hipofiziniu nanizmu.**

27 straipsnis. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensijos skyrimo sąlygos

1. Asmuo, kuriam nustatomas ~~darbingumo lygis ir kuris pripažįstamas nedarbingu arba iš dalies darbingu~~ **su negalia** įgyja teisę gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją, jeigu pripažinimo ~~nedarbingu arba iš dalies darbingu~~ **dalyvumo lygio nustatymo** ar vėlesnę dieną jis turi minimalųjį stažą ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai gauti.

~~2. Neteko galios 2018-01-01.~~

3. Asmuo, kuris serga hipofiziniu nanizmu ir kuriam nėra nustatytas ~~darbingumo lygis arba kuris yra pripažintas netekusiu 45–65 procentų darbingumo~~, įgyja teisę gauti ~~netekto darbingumo~~ pensiją kaip asmuo, netekęs 70 procentų darbingumo, jeigu atitinka šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytą sąlygą.

2. Asmuo, kuris serga hipofiziniu nanizmu, įgyja teisę gauti **negalios pensiją** kaip asmuo, netekęs 70 procentų dalyvumo, jeigu atitinka šio įstatymo 28 straipsnio 3 dalyje nustatytą sąlygą ir:

1) yra asmuo, kuriam iki 2023 m. gruodžio 31 d. nebuvo nustatytas darbingumo lygis, o po 2024 m. sausio 1 d. – dalyvumo lygis arba

2) yra asmuo, kuris iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas netekusiu 45–65 procentų darbingumo arba po 2024 m. sausio 1 d. pripažintas netekusiu 45–65 procentų dalyvumo.

28 straipsnis. Minimalusis ir būtinasis stažas ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai

1. Asmeniui, kuris ~~pripažintas nedarbingu arba iš dalies darbingu~~ **iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo pripažintas netekusiu 45–100 procentų darbingumo arba po 2024 m. sausio 1 d. pripažintas asmeniu su negalia**, nustatomas toks minimalusis stažas ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai: kol asmeniui sukanka 22 metai – 2 mėnesiai; sukakusiam 22 metus minimalusis stažas kasmet didinamas 2 mėnesiais per metus; sukakusiam 36 metus minimalusis stažas kasmet didinamas 6 mėnesiais per metus (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti minimaliojo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalis).

2. Būtinasis stažas ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai nustatomas taip: kol asmeniui sukanka 24 metai – vieni metai; sukakusiam 24 metus būtinasis stažas didinamas 4 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 30 metų būtinasis stažas didinamas 6 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 34 metus būtinasis stažas didinamas 8 mėnesiais kiekvienais asmens amžiaus metais; sukakusiam 40 metų būtinasis stažas didinamas 12 mėnesių kiekvienais asmens amžiaus metais (šio įstatymo 6 priedas), bet negali viršyti būtiniojo stažo, nustatyto senatvės pensijai (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas).

3. Asmenims, sergantiems hipofiziniu nanizmu, ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensija skiriama, kai jie sukanka 10 metų mažesnę amžių negu šiame įstatyme nustatytas senatvės pensijos amžius.

29 straipsnis. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensijos bendrosios dalies apskaičiavimas

~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensijos bendrosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $d \cdot \beta \cdot B$, kurioje:

- 1) B – tą mėnesį, už kurį mokama pensija, galiojantis bazinės pensijos dydis;
- 2) d – ~~netekto darbingumo~~ **dalyvumo** lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede;
- 3) β – asmens įgyto stažo ir teisės gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją atsiradimo metais galiojančio būtinojo stažo senatvės pensijai santykis (šio įstatymo 57 straipsnio 2 dalis, 5 priedas). Jeigu asmens įgyto stažo ir būtinojo stažo senatvės pensijai santykis yra mažesnis už vieną, laikoma, kad jis lygus vienetui. Jeigu taikant Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių nuostatas teisė gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją Lietuvoje nustatoma atsižvelgiant į kitoje valstybėje įgytą stažą, β lygus asmens įgyto stažo, už kurį skiriama pensija Lietuvoje, ir tam asmeniui nustatyto minimaliojo stažo ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai gauti (šio įstatymo 28 straipsnio 1 dalis) santykiui.

30 straipsnis. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensijos individualiosios dalies apskaičiavimas

1. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensijos individualiosios dalies dydis apskaičiuojamas pagal formulę $N \cdot p \cdot d$, kurioje:

1) N – asmens apskaitos vienetų skaičius, taikomas ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijai, apskaičiuotas kaip apskaitos vienetų, įgytų iki mėnesio, kurį asmuo įgijo teisę gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją, pirmosios dienos, **negalios** (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų ir laikinųjų pensijos apskaitos vienetų, **pridedamų prie asmens įgytų apskaitos vienetų ir negalios (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų ne ilgiau kaip iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos**, suma;

2) p – tą mėnesį, už kurį mokama **negalios** pensija, galiojanti apskaitos vieneto vertė;

3) d – ~~netekto darbingumo~~ **dalyvumo** lygio daugiklis, nurodytas šio įstatymo 3 priede, atitinkantis asmens ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygį tą mėnesį, už kurį mokama pensija.

2. **Negalios** ~~Netekto~~ (**netekto** darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičius nustatomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį (šio įstatymo 31 straipsnis) padauginus iš skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus teisės gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją atsiradimo dieną (jei pensija skiriama nuo vėlesnės dienos, – iš skirtumo tarp asmeniui nustatyto senatvės pensijos amžiaus ir asmens amžiaus pensijos skyrimo dieną). Tais atvejais, kai pagal šį įstatymą paskirtos **negalios** (netekto darbingumo) pensijos mokėjimas asmeniui buvo nutrauktas pasibaigus jam nustatytam **dalyvumo lygio** (darbingumo lygio) terminui ir ~~šis asmuo nedarbingu ar iš dalies darbingu vėl pripažįstamas~~ **šiam asmeniui nustatomas dalyvumo lygis** nuo dienos, vėlesnės negu po šios pensijos mokėjimo nutraukimo dienos einanti diena, **negalios** (netekto darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičius apskaičiuojamas iš naujo šioje dalyje nustatyta tvarka pagal asmens amžių tą dieną, kurią jis vėl įgyja teisę gauti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensiją.

31 straipsnis. Pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio nustatymas

1. Jei ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metu asmuo dar nesukakęs 22 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metus);

2) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didžiausias iš šių dydžių, bet jis negali būti mažesnis negu 0,5.

2. Jei ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 22 metus, tačiau nesukakęs 26 metų, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) įvertinami kiekvienų kalendorinių metų, buvusių iki ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metų, asmens įgyti apskaitos vienetai (įskaitant ir ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metus);

2) nustatomi didžiausi dvejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jei yra tik vieno metų įgyti apskaitos vienetai, antruoju dydžiu laikomas nulis);

3) didžiausių dvejų metų apskaitos vienetų dydžių vidurkis laikomas pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu, tačiau negali būti mažesnis negu 0,5.

3. Jei ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo metu asmuo sukakęs 26 metus ir daugiau, pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkis nustatomas šia tvarka:

1) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiui apskaičiuoti sumuojami visi asmens įgyti apskaitos vienetai, pradedant nuo tų metų pradžios, kuriais asmeniui sukako 24 metai;

2) gauta suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 24 metai, pradžios iki ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo dienos, **bet ne ilgiau nei iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos** (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygis);

3) jei asmuo apskaitos vienetų turi įgijęs iki 24 metų sukakties, į pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio skaičiavimą ~~gali būti įtraukti~~ **įtraukiami** didžiausi trejų metų apskaitos vienetų dydžiai (jei yra tik vieno ar dvejų metų įgyti apskaitos vienetai, kitais dydžiais laikomas nulis). Tokiu atveju įgytų apskaitos vienetų suma dalijama iš tiek metų, kiek praėjo nuo tų metų, kuriais asmeniui sukako 21 metai, pradžios iki ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygio nustatymo dienos, **bet ne ilgiau nei iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos** (įskaitant ir atitinkamą dalį metų, kuriais asmeniui nustatytas ~~darbingumo~~ **dalyvumo** lygis);

4) pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkiu laikomas didesnis iš dydžių, apskaičiuotų pagal šios dalies 2 ar 3 punktą.

4. Nustatant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkį, skaičiavimui naudojami nesumažinti dėl asmens dalyvavimo pensijų kaupime asmens įgyti apskaitos vienetai.

32 straipsnis. Laikinių pensijos apskaitos vienetų nustatymas

Laikinieji pensijos apskaitos vienetai apskaičiuojami kaip skirtumas tarp apskaitos vienetų, kurie būtų įgyti per asmens draudimo laikotarpį iki **negalios** (netekto darbingumo) pensijos paskyrimo, jei asmuo nebūtų dalyvavęs pensijų kaupime, ir asmens įgytų apskaitos vienetų.

33 straipsnis. **Negalios** (~~Netekto netekto~~ darbingumo) pensijos dydžio naujinimas

1. Nuo kiekvienų kalendorinių metų sausio 1 dienos, ~~pradedant 2019 metais,~~ **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos dydis kasmet naujinamas, įvertinant asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių:

1) jeigu asmeniui naudinga, **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyta tvarka, įskaitant papildomai įgytą stažą ir taikant tam asmeniui būtiną stažo senatvės pensijai reikalavimus einamųjų metų sausio 1 dieną;

2) **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 30 straipsnyje nustatyta tvarka, didinant įgytų iki tų metų sausio 1 dienos apskaitos vienetų skaičių šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka, o **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos apskaitos vienetų skaičių mažinant pakaitinių pensijos apskaitos vienetų vidurkio dydžiu. **Tais atvejais, kai negalios (netekto darbingumo) pensijos mokėjimas tęsiamas asmeniui sukakus senatvės pensijos amžių, negalios (netekto darbingumo) pensijos dydis naujinamas už kiekvienenus kalendorinius metus papildomai įskaitant pagal šio įstatymo 12 straipsnį apskaičiuotų apskaitos vienetų skaičių.**

2. Naujas **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos dydis, atnaujintas atsižvelgiant į praėjusiais kalendoriniais metais asmens įgytą stažą ir apskaitos vienetų skaičių, apskaičiuojamas ir naujo dydžio **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensija pradedama mokėti ne vėliau kaip atitinkamų kalendorinių metų liepos mėnesį. Kartu su naujo dydžio **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensija gavėjui išmokamas nuo kalendorinių metų sausio 1 dienos susidaręs **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijų dydžių skirtumas.

34 straipsnis. Senatvės pensija ~~neigalijam~~ **asmeniui su negalia**

1. Kai asmuo, gaunantis pagal šį įstatymą paskirtą **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensiją, įgyja teisę gauti senatvės pensiją, jam skiriama ir mokama didesnė iš šių pensijų: senatvės pensija, ~~apskaičiuojama šio įstatymo nustatyta tvarka,~~ arba senatvės pensija ~~neigalijam~~ **asmeniui su negalia**, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos ~~neigalijam~~ **asmeniui su negalia** bendroji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka, įskaitant į stažą iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvusias **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensijos gavimo metus ir taikant būtiną stažo reikalavimą, nustatytą senatvės pensijai, bei gautą dydį dauginant iš ~~netekto dalyvumo netekto darbingumo~~ lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensija;

2) senatvės pensijos ~~neigalijam~~ **asmeniui su negalia** individualioji dalis apskaičiuojama šio įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka, neįskaitant laikinųjų pensijos apskaitos vienetų, o likusius ~~netekto darbingumo pensijos~~ **negalios (netekto darbingumo) pensijos** apskaitos vienetus pridedant prie įgytų apskaitos vienetų bei gautą dydį dauginant iš ~~netekto darbingumo netekto dalyvumo~~ lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas), pagal kurį iki senatvės pensijos amžiaus sukakties buvo apskaičiuota **negalios** (~~netekto~~ darbingumo) pensija.

2. Kai senatvės pensijos gavėjas, kuriam iki teisės gauti senatvės pensiją atsiradimo dienos nebuvo mokama negalios (netekto darbingumo) pensija, po senatvės pensijos paskyrimo pripažįstamas asmeniu su negalia ir jam nustatomas 70 procentų ir didesnis netekto dalyvumo lygis, jam nuo dalyvumo lygio nustatymo dienos be jo prašymo, jei jam tai naudinga, pradedama mokėti senatvės pensija asmeniui su negalia, kuri apskaičiuojama tokia tvarka:

1) senatvės pensijos asmeniui su negalia bendroji pensijos dalis apskaičiuojama asmeniui paskirtos ir mokamos senatvės pensijos bendrosios pensijos dalies dydį padauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas);

2) senatvės pensijos asmeniui su negalia individualioji pensijos dalis apskaičiuojama asmeniui paskirtos ir mokamos senatvės pensijos individualiosios pensijos dydį padauginant iš netekto dalyvumo lygio daugiklio d (šio įstatymo 3 priedas).

3. Kai senatvės pensijos asmeniui su negalia gavėjui pakartotinai nustatomas dalyvumo lygis ir jam nustatomi:

1) didesni netekto dalyvumo procentai, senatvės pensija asmeniui su negalia be asmens prašymo perskaičiuojama atsižvelgiant į naujus netekto dalyvumo procentus. Naujo dydžio senatvės pensija asmeniui su negalia pradedama mokėti nuo naujų netekto dalyvumo procentų nustatymo dienos;

2) mažesni netekto dalyvumo procentai, asmeniui, jei jam tai naudinga, be asmens prašymo, nuo mažesnių netekto dalyvumo lygio procentų nustatymo dienos atnaujinamas senatvės pensijos mokėjimas, jeigu asmeniui iki dalyvumo lygio nustatymo senatvės pensija buvo paskirta.

4. Šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka apskaičiuotos senatvės pensijos asmeniui su negalia mokamos iki dalyvumo lygio termino pabaigos, kuriam pasibaigus, asmens prašymu skiriama ir pradedama mokėti senatvės pensija, jeigu ji nebuvo paskirta, arba be asmens prašymo atnaujinamas anksčiau paskirtos senatvės pensijos mokėjimas.

≥ 5. Senatvės pensija asmeniui su negalia (senatvės pensija neįgaliajam) naujinama šio įstatymo 19 straipsnyje nustatyta tvarka.“

10 straipsnis. 35 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 35 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisę gauti našlių ir našlaičių pensiją turi šio įstatymo 36 ir 38 straipsniuose nurodyti mirusiojo (paskelbto mirusiu) asmens sutuoktinis ir vaikai (įvaikiai), jeigu asmuo mirties (paskelbimo mirusiu) dieną atitiko šias sąlygas:

1) buvo įgijęs teisę gauti **negalios**, netekto darbingumo, ~~(invalidumo) pensiją~~ ar senatvės pensiją (atsižvelgiant į mirusiojo (paskelbto mirusiu) amžių) arba gavo vieną iš šių pensijų;

2) minimalųjį stažą atitinkamos rūšies pensijai gauti mirusysis (paskelbtas mirusiu) įgijo dirbdamas Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose (išskyrus asmenis, iki mirties (paskelbimo mirusiu) dienos gavusius **negalios**, netekto darbingumo, ~~(invalidumo)~~ ar senatvės pensiją, paskirtą

ir (ar) mokėtą pagal Pensijų įstatymą ar pagal pensijų įstatymus, galiojusius Lietuvos Respublikoje iki 1994 m. gruodžio 31 d., bei reabilituotus politinius kalinius ir tremtinius, kurie dalį stažo įgijo kalinimo metu ar tremtyje ir kuriems sąlyga įgyti minimalųjį stažą dirbant Lietuvos, Europos Sąjungos ar Europos ekonominės erdvės susitarimą pasirašiusių valstybių narių įmonėse, įstaigose ar organizacijose netaikoma).“

11 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 36 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) pripažinti **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais** ar iš dalies darbingais, ~~(iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais)~~ našlė arba našlys, jeigu jie atitinka vieną iš šių sąlygų:

a) buvo pripažinti ~~nedarbingais ar iš dalies darbingais~~ **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais,** iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) iki sutuoktinio mirties arba ~~pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais (iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais)~~ per 5 metus po sutuoktinio mirties;

b) buvo pripažinti ~~nedarbingais ar iš dalies darbingais~~ **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais,** iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) tuo metu, kai slaugė namuose mirusiojo vaikus (įvaikius) iki 18 metų, **kuriems buvo nustatytas neįgalumo lygis, arba** pripažintus ~~neįgaliais~~ **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliais;** iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), taip pat mirusiojo vaikus (įvaikius), kuriems ~~nustatyta~~ **nustatytas 75–100 procentų netekto darbingumo netektas dalyvumas (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 75–100 procentų netektas darbingumas,** iki 2005 m. liepos 1 d. – I invalidumo grupė), jeigu **šiems vaikams (įvaikiams) neįgalumo lygis nustatytas arba** šie vaikai (įvaikiai) buvo pripažinti ~~neįgaliais~~ **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – neįgaliais,** iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais), iki jiems sukako 18 metų.“

2. Pakeisti 36 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. ~~Teisė Našlei ir našliui teisė~~ gauti našlių pensiją išlieka, kai po našlių pensijos paskyrimo ~~darbingais pripažinti našlė arba našlys vėl pripažistami nedarbingais ar iš dalies darbingais~~ **nurodytos pensijos mokėjimas nutraukiamas, nes našlei ar našliui nustatytas didesnis negu 55 procentų dalyvumo lygis, tačiau,** nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, **jie pripažistami asmenimis su negalia.** Jeigu našlys arba našlė senatvės pensijos amžių sukanca našlių pensijos gavimo laikotarpiu, teisė gauti jiems paskirtą ir iki pat senatvės pensijos amžiaus sukakties mokėtą našlių pensiją išlieka iki gyvos galvos.“

12 straipsnis. 38 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 38 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teisę gauti našlaičių pensiją turi mirusiojo (paskelbto mirusiu) vaikai ir įvaikiai iki 18 metų, taip pat vyresni, ~~jeigu jie nedarbingais ar iš dalies darbingais~~ **mirusiojo (paskelbto mirusiu) vaikai ir įvaikiai, pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais,** iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais) ~~pripažinti~~ iki dienos

(įskaitytinai), kurią jiems sukanka 24 metai, taip pat tie, kurie dėl ligos ar traumos, atsiradusios, iki jiems sukako 24 metai, padarinių ~~nedarbingais ar iš dalies darbingais~~ **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais)** pripažinti po 24 metų sukakties dienos, tačiau ne vėliau kaip iki dienos (įskaitytinai), kurią jiems sukanka 26 metai, ir jeigu jie nuo pripažinimo **asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais)** dienos **iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos** nuolat yra ~~nedarbingi ar iš dalies darbingi (invalidai)~~ **pripažinti asmenimis su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingais ar iš dalies darbingais, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidais).**“

2. Pakeisti 38 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) kai ~~nedarbingu ar iš dalies darbingu~~ **asmeniu su negalia (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – nedarbingu ar iš dalies darbingu, iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidu)** pripažintas našlaitis senatvės pensijos amžių sukanka našlaičių pensijos gavimo laikotarpis;“.

13 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„39 straipsnis. Našlaičių pensijos apskaičiavimas ir dydis

1. Asmeniui, turinčiam teisę gauti našlaičių pensiją, ši pensija apskaičiuojama pagal mirusio **(paskelbto mirusiu)** asmens gautos ar galėjusios priklausyti pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydį:

1) mirus **(paskelbus mirusiu)** senatvės, **negalios**, netekto darbingumo (invalidumo) ar išankstinės senatvės pensijos gavėjui **(gavėją)**, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiojo **(paskelbto mirusiu asmens)** gautos pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

2) mirus asmeniui **(asmenį paskelbus mirusiu)**, kuris jau buvo sukakęs senatvės pensijos amžių, bet negavo senatvės pensijos, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam **(paskelbtam mirusiu asmeniui)** galėjusios priklausyti senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius;

3) mirus asmeniui (asmenį paskelbus mirusiu), kuris nebuvo sukakęs senatvės pensijos amžiaus, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam (paskelbtam mirusiu) galėjusios priklausyti ~~netekto darbingumo~~ **negalios** pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų ~~darbingumo~~ **dalyvumo, jei asmuo mirė (paskelbtas mirusiu) iki 2023 m. gruodžio 31 d. – pagal netekto darbingumo pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų darbingumo, o (jei asmuo mirė (paskelbtas mirusiu) iki 2005 m. liepos 1 d., – II grupės invalidumo pensijos dydį);**

4) mirus **(paskelbus mirusiu)** **negalios pensijos gavėjui, kuris buvo pripažintas netekusiu 45–60 procentų dalyvumo, našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam (paskelbtam mirusiu) galėjusios priklausyti negalios pensijos bendrosios ir individualiosios**

dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų dalyvumo, o mirus (paskelbus mirusiu) netekto darbingumo (invalidumo) pensijos gavėjui, kuris buvo pripažintas netekusiu 45–60 procentų darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. – III grupės invalidu), našlaičių pensija apskaičiuojama pagal mirusiajam (paskelbtam mirusiu) galėjusios priklausyti netekto darbingumo pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžius, apskaičiuotus asmenims, netekusiems 65 procentų darbingumo (II grupės invalidumo pensijos dydį).

2. Našlaičių pensijos dydis yra 50 procentų šio straipsnio 1 dalyje nurodytų pensijų bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jeigu našlaičių pensijos skiriamos dviem ir daugiau vaikų (įvaikių), kiekvienam skiriama po lygiai, bet ne daugiau kaip 100 procentų viso apskaičiuotos **negalios**, netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių dydžio. Jeigu, paskyrus našlaičių pensiją, dėl jos skyrimo ar mokėjimo atnaujinimo kreipiasi kitas našlaitis (kiti našlaičiai) ir dėl to mažėja **negalios**, netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos dalis, tenkanti vienam našlaičiui, našlaičių pensija perskaičiuojama nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį gautas naujas prašymas su visais reikiama dokumentais, pirmos dienos.

3. Mirus asmeniui (**paskelbus mirusiu asmenį**), kuris išankstinę senatvės pensiją buvo gavęs anksčiau, našlaičių pensija apskaičiuojama atsižvelgiant į mirusiojo (**paskelbto mirusiu**) gautos **negalios**, senatvės, netekto darbingumo ar invalidumo pensijos dydį arba į mirusiajam (**paskelbtam mirusiu**) galėjusios priklausyti ~~netekto darbingumo~~ **negalios (jei asmuo mirė (buvo paskelbtas mirusiu) iki 2023 m. gruodžio 31 d. – netekto darbingumo, o jei asmuo mirė (buvo paskelbtas mirusiu) iki 2005 m. liepos 1 d. – invalidumo)** ar senatvės pensijos dydį (atsižvelgiant į mirusiojo (**paskelbto mirusiu**) amžių), apskaičiuotą šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka.

4. Našlaičių pensijos abiejų tėvų (įtėvių) netekusiems našlaičiams skiriamos už kiekvieną iš mirusių (**paskelbtų mirusiais**) tėvų (įtėvių).

5. Indeksavus bazinės pensijos dydį ir apskaitos vieneto vertę, našlaičių pensijos yra atitinkamai apskaičiuojamos pagal naujus šių rodiklių dydžius.“

14 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Jei pateikiami papildomi laikotarpių, buvusių iki pensijos paskyrimo, stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenys, asmens senatvės, **senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios** ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (šio įstatymo 17, 18, 29 ir 30 straipsniai) nustatomos iš naujo, atsižvelgiant į papildomus stažo ir (ar) darbo užmokesčio duomenis.“

15 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 41 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Pagal šį įstatymą pensija skiriama ir mokama nuo teisės gauti pensiją atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už ~~6 mėnesius~~ **12 mėnesių** iki kreipimosi dėl pensijos paskyrimo dienos, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje numatytą atvejį.“

2. Pakeisti 41 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensija asmeniui skiriama ir mokama iki šiam asmeniui nustatyto ~~darbingumo dalyvumo~~ lygio termino pabaigos. ~~Netekto darbingumo~~ **Negalios** pensija asmeniui, sergančiam hipofiziniu nanizmu, paskirta pagal šio įstatymo 27 straipsnio ~~3~~ **2** dalį, mokama iki senatvės pensijos amžiaus sukakties dienos.“

3. Pakeisti 41 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Jei senatvės, **senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios** ar netekto darbingumo pensijos bendrosios ir (ar) individualiosios dalių dydžiai pasikeičia atsižvelgus į naujai pateiktus duomenis (šio įstatymo 40 straipsnio 5 dalis), naujo dydžio senatvės, **senatvės pensijos asmeniui su negalia, negalios** ar netekto darbingumo pensijos bendroji ir (ar) individualioji dalys (dalis) pradedamos (pradedama) mokėti nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį duomenys (visi būtini dokumentai) buvo pateikti, pirmos dienos.“

16 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 58 straipsnio 1 dalį iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Šio įstatymo nustatyta tvarka, kol pasibaigs jų mokėjimo terminas arba kol vietoj jų **asmenims** bus paskirtos senatvės **pensijos, senatvės pensijos asmeniui su negalia ar netekto darbingumo negalios** pensijos pagal šį įstatymą, toliau mokamos ir indeksuojamos šio įstatymo nustatyta tvarka.“

17 straipsnis. 59 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 59 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. ~~Nesukakusių senatvės pensijos amžiaus asmenų~~ **Asmenų**, kurie gauna netekto darbingumo ar invalidumo pensijas, paskirtas iki **2017 m. gruodžio 31 d.** ~~šio įstatymo įsigaliojimo~~, ir kuriems pensija nebuvo paskirta pagal šio įstatymo 49 straipsnį, pensijų dydžiai gali būti naujinami, per metus įskaitant tiek apskaitos vienetų, kiek pagal šio įstatymo 13 straipsnį apskaičiuotas dydis viršija dydį $0,78 \times K$, kur K – asmens draudžiamųjų pajamų koeficientas už laikotarpį po 1994 metų, pagal kurį mokama netekto darbingumo ar invalidumo pensija.“

18 straipsnis. Įstatymo 3 priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo 3 priedą ir jį išdėstyti taip:

„Lietuvos Respublikos
socialinio draudimo
pensijų įstatymo

NETEKTO DARBININGUMO DALYVUMO LYGIO DAUGIKLIŲ DYDŽIAI

Netekto darbingumas Netekto dalyvumo lygis, procentais	Daugiklis
45	0,500
50	0,625
55	0,750
60	0,875
65	1,000
70	1,071
75	1,143
80	1,214
85	1,286
90	1,357
95	1,429
100	1,500“.

19 straipsnis. Įstatymo 6 priedo pakeitimas

Pakeisti Įstatymo 6 priedo pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„MINIMALUSIS IR BŪTINASIS STAŽAS ~~NETEKTO DARBININGUMO~~ SOCIALINIO DRAUDIMO NEGALIOS PENSIJAI“.

20 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktorius iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

21 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Kai asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo įgijo teisę gauti socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją ar socialinio draudimo senatvės pensiją neįgaliajam, įsigaliojus šiam įstatymui, Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigos šias socialinio draudimo pensijas skiria vadovaudamosi iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusiomis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, jei asmuo dėl nurodytų socialinio draudimo pensijų skyrimo į Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą kreipėsi nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d., o jei kreipėsi 2025 m. sausio 1 d. ar vėliau – jo kreipimosi metu galiojančiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis.

2. Iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi paskirtos socialinio

draudimo netekto darbingumo pensijos mokamos vadovaujantis jų mokėjimo metu galiojančiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vadovaujantis šio straipsnio 1 dalimi paskirtos socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam, įsigaliojus šiam įstatymui, mokamos tokia pačia tvarka kaip ir įsigaliojus šiam įstatymui paskirtos socialinio draudimo senatvės pensijos asmeniui su negalia.

4. Kai asmuo iki šio įstatymo įsigaliojimo kreipėsi į Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigą dėl socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos arba socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam paskyrimo, tačiau, vadovaujantis iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusiomis Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatomis, teisę gauti nurodytas pensijas būtų įgijęs ne anksčiau kaip 2024 m. sausio 1 d., įsigaliojus šiam įstatymui, jo kreipimasis baigiamas nagrinėti vadovaujantis šio įstatymo nuostatomis, priimant sprendimą dėl atitinkamai socialinio draudimo negalios pensijos arba socialinio draudimo senatvės pensijos asmeniui su negalia skyrimo ir mokėjimo.

5. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui, kuriam iki 2023 m. gruodžio 31 d. paskirta socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam, kurios mokėjimas Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta tvarka tęsiamas ir jam sukakus Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą socialinio draudimo senatvės pensijos amžių, po 2024 m. sausio 1 d. nustatomas dalyvumo lygis, asmeniui paskirtos socialinio draudimo senatvės pensijos neįgaliajam perskaičiavimui ir mokėjimui *mutatis mutandis* taikomos Socialinio draudimo pensijų įstatymo 34 straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos.

6. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina įvertinti socialinio draudimo netekto darbingumo ar invalidumo pensijos gavimo laiką iki 2017 m. gruodžio 31 d., *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 47 straipsnis.

7. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina įvertinti pagal nuo 2018 m. sausio 1 d. įsigaliojusias Socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatas paskirtos socialinio draudimo netekto darbingumo pensijos gavimo laiką, *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 49 straipsnis.

8. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmeniui skiriant socialinio draudimo negalios pensiją būtina atsižvelgti į asmens 1994–2017 metais įgytus apskaitos vienetų, *mutatis mutandis* taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 52 straipsnis.

9. Įsigaliojus šiam įstatymui, kai asmuo, gaunantis ištarnauto laiko pensiją, įgyja teisę gauti socialinio draudimo negalios, senatvės arba senatvės asmeniui su negalia pensiją, vietoj ištarnauto laiko pensijos skiriant socialinio draudimo negalios, senatvės arba senatvės asmeniui su negalia pensiją ar perskaičiuojant ištarnauto laiko pensiją, taikomas Socialinio draudimo pensijų įstatymo 58 straipsnis.

10. Įsigaliojus šiam įstatymui, pirmą kartą naujinant iki 2017 m. gruodžio 31 d. paskirtas netekto darbingumo (invalidumo) pensijas, įvertinami šių pensijų gavėjų nuo paskutinio jų skyrimo (skyrimo iš naujo) iki naujinimo metų sausio 1 d. įgyti socialinio draudimo laikotarpiai.

11. Kituose teisės aktuose vartojama sąvoka „socialinio draudimo netekto darbingumo pensija“ tolygi sąvokai „socialinio draudimo negalios (netekto darbingumo) pensija“, sąvoka „socialinio draudimo senatvės pensija neįgaliajam“ – sąvokai „socialinio draudimo senatvės pensija asmeniui su negalia“.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas